

DOKUMENTY

Pápežská rada pre rodinu

RODINA A ŽIVOT

Anno. XV. – N. 3/2010

Najnovšie vydanie časopisu *Familia et vita* sa v prvej časti sústreďuje na VII. svetové stretnutie rodín v Miláne (30. mája – 3. júna 2012) na tému Rodina: práca a sviatok (pozri *Notitiae* 8/2010, s. 1). V druhej časti sa vydanie venuje Medzinárodnému študijnému semináru združení *pro-life*, ktorý sa konal v Ríme, 26. - 27. marca 2010.

V súvislosti so Svetovým stretnutím rodín časopis publikuje (v šiestich jazykoch) list Svätého Otca Benedikta XVI. zo dňa 23. augusta, ktorý zaslal kardinálovi Enniovi Antonellimu, predsedovi Pápežskej rady pre rodinu, a v ktorom poskytol niektoré detailnejšie informácie, pokiaľ ide o čas konania a špecifikáciu témy stretnutia. Svätý Otec v liste napísal: „Práca a sviatky úzko súvisia so životom rodín: podmieňujú ich rozhodnutia, ovplyvňujú vzťahy medzi manželmi, medzi rodičmi a deťmi, odrážajú sa vo vzťahu rodiny k spoločnosti a k Cirkvi. Sväté písmo (porov. Gn 1 – 2) nám hovorí, že rodina, práca a sviatočný deň sú darom a požehnaním od Boha, aby nám pomohli naplno prežívať ľudskú existenciu...“. V závere listu Svätý Otec vyzval kresťanské rodiny a cirkevné spoločenstvá na celom svete, aby sa už teraz zapojili a vydali na cestu smerom k Milánu 2012: „Želám si, aby sa už počas roka 2011 začala účinná príprava na farskej, diecéznej a národnej úrovni, ktorých cieľom bude pravdivo a pozitívne objasniť prežívanie práce a sviatkov s osobitným zreteľom na ich dopad na konkrétny život rodín“. VII. svetové stretnutie rodín bude trvať päť dní a vyvrcholí v sobotu večer „Sviatkom svedectiev“ a v nedeľu ráno slávnostnou svätou omšou, ktorej bude predsedáť Svätý Otec. Celkový priebeh podujatia bude zorganizovaný tak, aby sa harmonicky zosúladiť rôzne aspekty: spoločná modlitba, teologické a pastoračné úvahy, chvíle bratstva i vzájomnej výmeny skúseností medzi hosťujúcimi a miestnymi rodinami.

Uvedený list bol predstavený verejnosti na tlačovej konferencii vo Vatikáne 24. 9. 2010 za účasti najvyšších predstaviteľov dikastéria a zástupcov Milánskej arcidiecézy. Kardinál Tettamanzi v tejto súvislosti napísal: „Rodiny sú odkiaľživa nositeľmi autentického posolstva života, nádeje a lásky. Ľudstvo je dlžníkom voči inštitú-

cií rodiny. Je potrebné, aby bol tento dlh uznaný v skutočnosti a zo strany všetkých“.

Pápežská rada pre rodinu zorganizovala 26. - 27. marca 2010 v Ríme Medzinárodný študijný seminár pre združenia *pro-life* z celého sveta. Kardinál Antonelli adresoval účastníkom tieto slová: „Vďaka vášmu múdremu, zapálenému a vytrvalému úsiliu môžu ľudia našich čias pochopiť, že kresťanská viera nepotláča túžbu žiť a byť šťastní, nebrzdí energiu človeka, nezakazuje citovosť a sexualitu, nerobí prekážky vedeckému, technologickému a ekonomickému pokroku, ale požaduje, aby bolo všetko zamerané na pravé dobro ľudí a na jednotu medzi nimi. Neváhajte verejne svedčiť o tom, že kresťanská viera vyzdvihuje život, sexualitu, pozemské aktivity, pričom im dodáva „niečo viac“, hlbší význam a hodnotu.

Seminár bol rozdelený na tri pracovné zasadania. Na prvom odzneli prednášky na témy: *Evangelium vitae a pastorácia života* (Mons. Elio Sgrechia); *Dignitas personae pre súčasnosť a pre budúcnosť* (Mons. Carlos Simón Vázquez).

Na druhom a treťom zasadaní si účastníci so záujmom vypočuli referáty o aktuálnej situácii v oblasti *pro-life*, ktoré predniesli zodpovední hnutí *pro-life* z Európy, Severnej a Latinskej Ameriky, Afriky, Ázie a Oceánie. Tento panoramatický pohľad zakončila prednáška na tému vzťahov Cirkve a združení *pro-life* v službe napomáhania a obrany ľudského života (Mons. Jean Laffitte).

Hoci bolo vo vystúpeniach vidieť rozdielnosť metodických prístupov v rozličných situáciách, vo všeobecnosti existuje silná spoločná zaoberanosť dávať vierohodné a katolícke odpovede na chaos sveta, ktorý každý deň útočí na rodinu a život. Z rozpravy vyplynula predovšetkým potreba spolupráce medzi rôznymi združeniami na ochranu života. Je dôležité zapojiť sa do pastorácie rodín a snažiť sa o úzku spoluprácu s rodinnými združeniami. Pretože náuka Cirkvi v oblasti bioetiky je zameraná predovšetkým na rodiny. Cesta v tejto oblasti je známa, bola vytýčená počnúc od encykliky *Humanae vitae* (1968), pokračujúc apoštolskou exhortáciou *Familiaris consortio* (1981), *Mulieris dignitatem* (1988) *Evangelium vitae* (1995) a *Dignitas personae* (2008).

-sg-

ZAHRANIČNÉ BISKUPSKÉ KONFERENCIE

Generálny sekretariát Konferencie biskupov Francúzska

Situácia východných katolíckych cirkví

Documents Episcopat N. 12/2010

Posledné minuloročné číslo mesačníka Francúzskej biskupskej konferencie sa venuje situácii východných katolíckych cirkví. Po skončení Synody biskupov o Blízkom východe, ktorá sa konala minulý rok v Ríme, a po hroznom atentáte na sýrsko-katolícku katedrálu v Bagdade je dôležité, aby kresťania na Západe prevzali svoju zodpovednosť voči cirkvám v tejto oblasti. Dokument pripravil generálny riaditeľ Východného diela (*l'Œuvre d'Orient*) Mons. Philippe Brizard, ktorý sa zúčastnil na spomínanej synode v októbri 2010. Historický úvod má pomôcť lepšie pochopiť terajšiu situáciu v oblasti Blízkeho a Stredného východu, ďalej sa venuje otázke nábožensky motivovaného násillia, poukazujúc na príklad Libanonu, čo sa týka náboženskej slobody a spolunažívania. Avšak aj nedávne udalosti, ako bola vojna v Iraku či snaha o nadvládu európskych mocností nad arabským

svetom, mali veľký vplyv na neradostnú situáciu kresťanov na východe, lebo tamojší moslimovia stotožňujú západné krajiny s kresťanstvom a tak nepriateľstvo voči nim prenášajú na kresťanov a ich spoločenstvá. Autor napokon vyzýva všetkých kresťanov, aby podporili boj týchto cirkví za dôstojnosť človeka, za možnosť uctievať Boha a konať bohoslužby v ich krajinách. Ohlasovanie Ježiša Krista ako spasiteľa a vykupiteľa napomáha integrálnemu rozvoju človeka v jeho osobnom i spoločenskom rozmere. Keďže sa podieláme na tom istom misijnom poslaní, musíme podporiť tieto cirkvi, ktoré svoje poslanie môžu plniť len s veľkými ťažkosťami. Výrazom podpory môžu byť nielen púte do Svätej Zeme, či po stopách sv. Pavla, ale aj stretnutia s tamojšími kresťanmi a ich kňazmi, ktorí čakajú od nás povzbudenie.

-ms-

Nemecká biskupská konferencia

Elektronické médiá pri prehliadkach kostolov

Arbeitshilfen N. 240/2010

Adresátni brožúrky sekretariátu Nemeckej biskupskej konferencie sú rectores ecclesiae – najmä dómski farári a farári umelecko-historicky významných chrámov – ako aj všetci, ktorí sú zodpovední za prehliadky kostolov. Sakrálna architektúra a umenie oslovujú mnoho ľudí, ktorí nie sú dostupní pre hlásanie radostnej zvesti. Prehliadka kostolov ako kultúrnych pamiatok a architektonických objektov je tiež príležitosťou pre pastoráciu. Ovocie prináša, iba keď sa podarí premostiť estetickú skúsenosť s náboženskou. Súčasnému svetu komunikácie vládnu elektronické, predovšetkým digitálne médiá. Tento vývoj má dosah tak na Cirkev vo všeobecnosti, ako aj na prehliadky kostolov zvlášť. Je potrebné preskúmať, nakoľko pritom možno zohľadniť používanie nových komunikačných foriem. Keďže existuje neprehľadné množstvo elektronických komunikačných prostriedkov, neodborníkovi to sťažuje výber. Brožúrka prináša zaujímavé informácie v tejto oblasti. V prvej časti nájdeme typológiu rozličných elektronických médií, ich pre a proti. Hodnotenie jednotlivých technických zariadení zohľadňuje fakt, že na rozdiel od múzeí, pre ktoré boli tieto pomôcky pôvodne

určené, sú katolícke kostoly miestom eucharistickej prítomnosti Krista vo svätostánku. Rozhodujúcim je aj to, či je príslušným farárom určený niekto ako zodpovedný za prehliadky v kostole. Elektronické médiá majú slúžiť ako doplnok, až samotný medziľudský kontakt spĺňa misionársky rozmer poslania Cirkvi. Ďalšia časť brožúrky prináša niekoľko konkrétnych odporúčaní pri používaní jednotlivých typov elektronických médií. Jednou z možností, ktoré turisti pri návšteve a prehliadke kostolov využívajú, sú tiež tzv. mobile guides (telefonický sprievodca). Treba však zabezpečiť, aby v priestoroch kostola mali návštevníci vypnutú funkciu telefonovania. Prehliadky kostolov sú tiež organizované i zvonka rôznymi cestovnými kanceláriami a agentúrami. Tie majú vlastný výklad, ktorý neprešiel autorizáciou zo strany Cirkvi. Podobne na internet môže hocikto zavesiť online sprievodcu, ktorého si prípadný záujemca o prehliadku môže stiahnuť do svojho smartphonu. Pre Cirkev je tu tak tiež výzva pripraviť vlastného sprievodcu a ponúknuť ho používateľom. Je to tiež príležitosť pre pastoráciu a službu evanjelizácie.

-Ph-

Rada európskych biskupských konferencií (CCEE)

LITTERAE COMMUNIONIS EPISCOPORUM EUROPAE č. 5

September – December 2010

V editoriáli pod názvom *Zomrieť pre vieru*, sa Bonaventura (zodpovedný za médiá v CCEE) zamýšľa nad prenasledovaním kresťanov vo svete. Pripomína útok na koptskú kresťanskú komunitu v Alexandrii v Egypte z konca decembra 2010. Sme svedkami toho, že náboženský fanatizmus vedúci k zabíjaniu, mučenictvu a prenasledovaniu kresťanov nie je vecou minulosti, ale je prítomný aj v súčasnosti v rôznych častiach sveta (India, Pakistan, Filipíny, Sudán, Nigéria, Eritrea a Somálsko, Irak). Bonaventura pripomína, že podľa *Všeobecnej deklarácie ľudských práv* čl. 18 má každý právo na slobodu myslenia, svedomia a náboženstva. Toto právo obsahuje aj slobodu zmeniť náboženstvo alebo vieru, tiež slobodu prejavovať (sám alebo v spoločensťve s inými, verejne alebo súkromne) svoje náboženstvo alebo vieru, praktizovať kult a dodržiavať náboženské učenie. Sme si vedomí, že prejavy prenasledovania a diskriminácie čoraz viac potvrdzujú, ako sme ešte vzdialení od úplného a skutočného uznania ľudských práv. V súčasnosti je dôležité, aby vlády vo svete dali jasný signál, že sa zavazujú k ochrane všeobecných a neodhateľných ľudských práv.

Aj v Európe existujú – i keď nie také radikálne – formy intolerancie a diskriminácie na základe náboženských motívov, zvlášť voči kresťanom. Svedčí o tom aj zoznam týchto prejavov uvedený v Správe publikovanej 10. decembra 2010 mimovládnu neziskovou organizáciou *Observatory on Intolerance and Discrimination against Christians* so sídlom vo Viedni. (Preklad správy v plnom znení je na www.kbs.sk v sekcii dokumenty.) Táto inštitúcia sa zameriava predovšetkým na Európu, no sleduje aj situáciu celosvetového fenoménu intolerancie voči kresťanom. Cieľom inštitúcie je poskytovať inštitúciám Európskej únie, OBSE, Rade Európy, OSN a náboženským inštitúciám ako je CCEE objektívne a spoľahlivé informácie o fenoméne intolerancie a diskriminácie kresťanov v Európe, aby im pomohli prijať primerané opatrenia v príslušných oblastiach kompetencie jednotlivých inštitúcií. *Observatory* tiež povzbudzuje obeť – kresťanov, aby zverejnili svoje príbehy/skúsenosti, nakoľko to môže napomôcť v špecifických situáciách a prispieť k posilneniu verejného povedomia ako aj k predchádzaniu ďalším podobným prípadom.

V dňoch 1. – 5. septembra 2010 sa pod záštitou Rady európskych biskupských konferencií (CCEE) konala tzv. „zelená“ púť z maďarského Ostrihomu cez Bratislavu do rakúskeho Mariazellu, inšpirovaná témou *Posolstva pápeža Benedikta XVI. k Svetovému dňu pokoja 2010*: „Ak chceš napomáhať pokoj, ochraňuj stvorenie“. Na tejto púti sa zúčastnili zástupcovia biskupských konferencií Európy zodpovední za oblasť ochrany stvorenia. Významné zastavenie na ceste do Mariazellu predstavovala Bratislava, kam účastníci púte priplávali na lodi po rieke Dunaj

z Maďarska 2. septembra. V Dóme sv. Martina nasledovala svätá omša, ktorej predsedal bratislavský arcibiskup-metropolita Mons. Stanislav Zvolenský, predseda KBS, a koncebroval predseda Environmentálnej subkomisie, prešovský arcibiskup Mons. Ján Babjak. Účastníkov púte večer prijal primátor Bratislavy Andrej Ďurkovský. V piatok 3. septembra sa v Bratislave uskutočnil okrúhly stôl na tému „Výchova k ochrane stvorenia a pokoja“, počas ktorého vystúpil predseda Pápežskej rady pre spravodlivosť a pokoj, kardinál Peter Kodwo Appiah Turkson, ako aj podpredseda vlády a minister dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, Ján Figel'. Púť vyvrcholila v Mariánskej svätyni v Mariazelli eucharistickou slávnosťou a zverejnením záverečného posolstva zúčastnených biskupov a delegátov CCEE pod názvom *Cirkev v Európe: Obnov svoju zodpovednosť za ochranu stvorenia!*

LC ďalej informujú o nedávnych podujatiach CCEE: plenárnom zasadnutí CCEE za účasti predsedov biskupských konferencií Európy, ktoré sa konalo v Záhrebe (30. 9. - 3. 10. 2010) na tému *Demografia a rodina v Európe*; Druhom katolícko-pravoslávnom fóre na ostrove Rhodos (18. - 22. 10. 2010) na tému *Vzťahy Cirkvi a štátu: teologické a historické perspektívy*; 13. stretnutí biskupov východných katolíckych cirkví v Sofii (4. - 7. 11. 2010) na tému *Kritériá ekleziality východných katolíckych cirkví v súčasnosti*; Sympóziu biskupských konferencií Afriky a Madagaskaru (SECAM) a CCEE (10. - 14. 11. 2010) na tému *Nová situácia misií ad gentes. Výmena kňazov a pastoračných pracovníkov a formácia*.

LC tiež prinášajú prehľad najdôležitejších udalostí z biskupských konferencií a miestnych cirkví v Európe za obdobie september až december 2010.

Z pripravovaných akcií v kalendári CCEE pre rok 2011 vyberáme: 31. 5. - 2. 6. 2011 Turín – Stretnutie delegátov bisk. konferencií pre dialóg s moslimami v Európe; 16. - 19. 7. 2011 Vilnius (Litva) – Stretnutie generálnych sekretárov európskych biskupských konferencií; 18. - 21. 6. Vilnius – Stretnutie hovorcov biskupských konferencií; v júli je tiež plánované výročné stretnutie Európskej služby pre povolania (EVS); 16. - 18. 9. Madrid – Stretnutie národných delegátov pre pastoraáciu univerzít. 29. 9. - 2. 10. Tirana (Albánsko): Plenárne zasadanie CCEE za účasti predsedov bisk. konferencií Európy; 3. - 9. 11. Oradea (Rumunsko) – Stretnutie biskupov východných katolíckych cirkví.

LC prinášajú správy o aktivitách v Rade Európy súvisiacich s cirkvami a zmieňujú sa, že 12. apríla t.r. sa bude na druhom riadnom zasadnutí Parlamentného zhromaždenia Rady Európy (PACE) diskutovať o úlohe náboženstiev pre ľudskú dôstojnosť. LITTERAE č. 5/2010 sú v elektronickej forme prístupné aj na: <http://www.ccee.ch/ressourcen/download/20100513152734.pdf>. -sg-

ZAHRANIČNÉ PERIODIKÁ

Odborný časopis a úradný orgán rímskokatolíckych biskupstiev Švajčiarska

Schweizerische Kirchen-Zeitung

N. 5 - 8/2011

Zo švajčiarskeho cirkevného časopisu vyberáme informácie o niektorých zaujímavých príspevkoch. Jeden z nich sa zaoberá Spoločenskými zmenami a paliatívnou starostlivosťou, s podtitulom Výzvy pre cirkvi a pastoračiu. V úvode článku sa rozoberajú demografické zmeny vo Švajčiarsku a problematika paliatívnej starostlivosti. Spolkový úrad pre zdravie spomína vo svojej stratégii paliatívnej starostlivosti tiež duchovnú podporu alebo „duchovnú starostlivosť“. Čo znamená spiritualita v kontexte zdravotníctva a ako sa odlišuje od religiozity, aj to je témou príspevku. Autor článku sa tiež zmieňuje o financovaní, senzibilizácii, zabezpečení, vzdelávaní a ďalšom štúdiu či výskume v tejto oblasti.

Ďalší príspevok sa venuje diárom Angela Roncaliho – pápeža Jána XXIII. Nie je totiž pravidlom, aby každá písomná pozostalosť po pápežovi putovala do vatikánskeho archívu. Sám pápež určí vopred, čo sa stane po smrti s jeho osobnými písomnosťami. Angelo Roncalli si ešte ako seminarista viedol denník. Tomuto ostal verný na všetkých svojich životných zastávkach. Tak zanechal po sebe obrovské množstvo denníkov, listov, poznámok. O ich prípadnom zverejnení mal rozhodnúť jeho sekretár Loris Capovilla. Ten sa spolu so svojimi poradcami rozhodli najskôr pre pápežove najosobnejšie zápisky. Tak vyšli „Giornale dell'anima“ a listy rodine a priateľom. Aká bola cesta, ktorá viedla k vydaniu desaťzväzkového diela denníkov, kto všetko sa na tejto práci podieľal, ako vznikla myšlienka národného projektu a kto ho podporil, sa detailnejšie dozvieme po prečítaní spomínaného príspevku. Článok sa tiež dotýka toho, čo pre tohto pápeža Cirkev znamenala, ako žil vieru, o presadzovaní mierovej politiky, ktorá sa tak líšila od myšlienky spravodlivej vojny. V denníku sa píše tiež o jeho stretnutí s vtedajším pápežom Piom XII. v októbri roku 1941. Spomínajú sa tu tiež ďalšie zaujímavé stretnutia s osobnosťami politiky a spoločenského života.

Pred časom zverejnili nemecké médiá tzv. *Memorandum teológov*. Aj prípady sexuálneho zneužívania v Cirkvi boli podnetom pre 228 teológov z nemecky hovoriacich krajín, aby podpísali memorandum,

ktorým vyjadrili podporu hlboké reforme vo vnútri Cirkvi. Samotné memorandum neprináša podľa autora príspevku nič nové, ani nezahŕňa všetko, len zopár hlavných bodov, s naliehavým želaním urýchlene podniknúť potrebné kroky. V spomínanom článku sú tieto body načrtnuté a ďalej sa čitateľom ponúka postoj dvoch predkladateľov tohto memoranda. Tým prvým je münsterský biskup, Mons. Felix Genn, podľa ktorého takéto memorandum sťažuje dialóg v Cirkvi, pretože obnova je dielom Božej milosti. Tým druhým je kardinál Walter Kasper. Ten vyslovil nesmierne sklamanie z memoranda, pretože od teológov očakával čosi viac. Hovoril aj k otázke celibátu diecéznych kňazov a prípadnej duchovnej službe žien – v diakonskej službe. Kardinál Kasper vyjadril pozoruhodný názor, že kríza Cirkvi je následkom krízy v Boha v spoločnosti.

Ďalší príspevok pod názvom *Cudzinci ako tunajší* sa venuje problematike migrantov. Téma je rozdelená do dvoch častí. V prvej časti článku autor približuje konkrétnu situáciu migračnej politiky vo Švajčiarsku a fakt, že na podnet občianskej iniciatívy bola v novembri schválená iniciatíva sprísňujúca vyhostovanie cudzincov – tzv. odsun kriminálnych cudzincov. Upozorňuje na ťažkosti v oblasti vnútornocirkevného porozumenia – rozdielne vnímanie vo francúzskej a nemeckej jazykovej oblasti. Citujúci izraelského spisovateľa Davida Grossmanna hovorí o vnútornej izolácii človeka, ktorý nechce k sebe pripustiť svojho bližšieho. Hovorí o budovaní obranných valov voči svojim najbližším i voči sebe samému. Vychádzajúc z tejto reality, upozorňuje autor ďalej na náročnosť spolužitia s druhými, s cudzími, na náročnosť života spoločnosti vo viere. Upozorňuje na to, že základné hodnoty nášho kresťanstva nie sú ničím vonkajším, ale sú spojené s existenčnými otázkami a so životnými skúsenosťami a že vzájomné zdieľanie s najbližšími nie je jednoduché. Považuje za naivné a povrchné myslieť si, žeby stačili isté organizačné opatrenia, aby prišlo k zdieľaniu o etických, kultúrnych, jazykových či iných hraniciach v rámci spoločnej viery. Autor tiež poukazuje na horšie finančné ohodnotenie a pracovné podmienky duchovných, ktorí sa venujú migrantom na rozdiel od tých, ktorí sú činní v švajčiarskych farnostiach.

-P-

Ak máte záujem o celé znenie textov obráťte sa na Mgr. Ľubicu Hricovú, adresa: hricova@kbs.sk

Informačný list zhotovili: ThLic. Anton Ziolkovský, PhD., preklady: Ing. Mgr. Mária Spišiaková, Mgr. Ľubica Hricová, Mgr. Stanislav Gábor, redakčná úprava: Mgr. Danka Jacečková, grafika: Jolana Šinajová